

λων ἢ κλάδων Νάξ. ('Απύρανθ.): Μὰ λές καὶ ποιός εἶν' ἐκεῖ-
νος ὁ 'ομαρᾶς πού 'ν' ἀποθεσμένος ἐκεῖ 'ς τὸ δρόφο; 'Εμεῖς
ἔχομε 'ομαρᾶ καὶ μᾶσε φέρνει κάθα Παρασκευὴ βράδν τὸ
'ομάρι πού ζυμώνομεν τὸ Σάββατο. Εἶδα 'ομαρᾶς ἦτον κι
εὐτός! "Ὁλο 'ομάρια κουβαλεῖ. Συνών. γομαριτζῆς.
β) 'Ο μεταφέρων τι ἐπὶ ζώου πρὸς πώλησιν. Θράκ. (Κα-
λαμ. Στέρν.) Συνών. ἀ γ ω γ ι ἄ τ η ς. 3) 'Ο βοσκὸς ὄνων
'Ηπ. (Ζαγόρ.) 4) Μετων., μωρός, ἡλίθιος 'Ηπ. (Ζαγόρ.)

'Η λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Γομαρᾶς Κρήτ. Γου-
μαρᾶς 'Ηπ.

γομαρέλι τό, ἐνιαχ. γουμαρέλ' 'Ηπ. (Κουκούλ.) Θεσσ.
(Πήλ.) Μακεδ. (Βελβ. Γιδ. Καταφύγ. κ.ά.)

'Υποκορ. τοῦ οὐς. γομάρι διὰ τῆς παραγωγ. καταλ.
-έλι.

Μικρὸς ὄνος ἐνθ' ἄν.: Τί φουρτιὸ θὰ σ'κώσ' αὐτὸ τοῦ
γουμαρέλ' 'Ηπ. (Κουκούλ.) Σήμερα 'ς τοῦ δρόμου εἶδα μιὰ
γουμάρα μὲ τοῦ γουμαρέλ' τ'ς αὐτόθ. Συνών. γαιδοορέ-
κι, γαιδοορέλι, γαιδοοροπούλι, ζωντοβο-
λάκι.

γομαρήσιος ἐπίθ. 'Ηπ. (Κωστάν. κ.ά.) — Λεξ. Βλαστ.
421 γουμαρήσιος 'Ηπ. (Δωδών. Ζαγόρ.) Μακεδ. (Πεντά-
πολ.) γ'μαρήσιος Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀράχ.)

'Εκ τοῦ οὐς. γομάρι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.
-ήσιος.

1) 'Ο ἀνήκων εἰς ὄνον ἢ ἐξ ὄνου προερχόμενος ἐνθ' ἄν.: Τὸ
γομαρήσιο τὸ γάλα εἶναι γιαιτρικὸ 'Ηπ. "Εχ' γουμαρήσα
φιρσίματα 'Ηπ. (Ζαγόρ.) Γ'μαρήσια φουνη Στερελλ. ('Α-
ράχ.) Γ'μαρήσιον κιφάλ'—τουμάρ' Στερελλ. (Αἰτωλ.) Συνών.
βασταγοορήσιος, γαιδοορήσιος, γαι-
δοορινός, γομαρινός. 2) Μεταφ., ὁ ὑπερμεγέθης
'Ηπ. (Κωστάν.): Γουμαρήσα φασούλια, (ἡ ποικιλία τῶν
φασολιῶν γίγαντες) Κωστάν. Συνών. γομαροφά-
σολο, ἐλέφαντας, ἐφτακοίλι, φτακίδι.
3) Μεταφ., ὁ ἀπρεπής, ὁ ἀναιδής Μακεδ. (Πεντάπολ.)

'Η λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Γουμαρήσιο τό, Πελοπν.
(Μάν.)

γομάρι τό, σύνθηθ. γομάριν Κύπρ. Πόντ. (Κερασ. Οἶν.)
γομάρ' Εὐβ. (Λίμν.) 'Ηπ. (Δρόβιαν. Ἑλληνικ. Πρέβ. κ.ά.)
Καππ. (Μισθ.) Κύπρ. Μακεδ. (Βογατσ.) Μύκ. Πόντ. ("Ιμερ.
Σούρμ. Τραπ. Χαλδ.) Προπ. ('Αρτάκ. Πάνορμ.) κ.ά. γοάριν
'Ικαρ. γομάρι 'Ανδρ. Πελοπν. (Κοπαν.) γομάρ' Καππ. (Φλογ.)
γομάρι σύνθηθ. καὶ Τσακων. (Μέλαν. Χαβουτσ. κ.ά.) γου-
μάριν Κύπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Ρόδ. γουμάξι Τσακων. (Μέλαν.
Πραστ. κ.ά.) γουμάρ' βόρ. ἰδιώμ. καὶ Καππ. ('Αξ. Ἀραβάν.
Γούρτον. Σινασσ. κ.ά.) Πόντ. Τσακων. (Χαβουτσ.) γ'μάρ'
πολλυχ. βορ. ἰδιώμ. γιομάρι 'Ερεικ. Κέρκ. ('Αργυρᾶδ. Κάβ.
Ρόδ. Σπαρτερ.) Μαθράκ. 'Οθων. Παξ. δομάρι Νίσυρ. κομάρ'
Καππ. (Φλογ.) 'ομάρι Κάρπ. Κάσ. Νάξ. ('Απύρανθ. Βόθρ.)
'ουμάρι Κάρπ. ('Ελυμπ.)

'Εκ τοῦ Βυζαντ. οὐς. γομάριον. 'Ο τύπ. γιομάρι
παρετυμ. ἐκ τοῦ γεμίζω, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ γιομίζω.

Α) Κυριολ. 1) Βάρος τὸ ὁποῖον φέρει τις, φορτίον, συνή-
θως ζώου, ὑποζυγίου ἀλλὰ καὶ ἀνθρώπου, κατὰ τὸ μᾶλλον
ἢ ἥττον ὠρισμένον καὶ ἐντεῦθεν λαμβανόμενον καὶ ὡς μονὰς
ποσοτικὴ σύνθηθ. καὶ Καππ. ('Αξ. Ἀραβάν. Σινασσ. Φλογ.
κ.ά.) Πόντ. (Κερασ. Οἶν.) Τσακων. (Μέλαν. κ.ά.): "Ενα γο-
μάρι στάρι-λάδι-κρασί-ξύλα σύνθηθ. "Ενα γομάρι κλαδιά
Σίφν. Ἀγόρασε ἓνα γομάρι νερό Σῦρ. Νὰ πᾶς νὰ κάμης ἓνα
γομάρι ξύλα Α. Κρήτ. Τοῦ 'χω παραγελᾶ νὰ μοῦ φέρῃ ἓνα

γομάρι ξύλα Κρήτ. ("Εμπαρ.) Τ' ἀβέλι μου ἔβγαλε πέδε
γομάρια σταφύλια Κρήτ. (Μουστάκ.) Τὸ γομάρι μ' πᾶ' 'ς τὸ
μύλο Κύπρ. Τὸ τί εἶναι τὸ γομάρι σου; (ποῖον τὸ περιεχό-
μενον τοῦ φορτίου σου;) Προπ. (Κύζ.) Τέσσερα δεμάτια
κάνουν τὸ γομάρι Κίμωλ. "Εκαμε τριάντα γομάρια σταφύλια
Λέσβ. (Μυτιλήν.) Ἐποῦλησεν ἓνα γομάριξ-ξύλα Κύπρ. Ἐ-
πῆρεν ἓνα γομάριν ξύλα-κάρβοννα-κολοκύθια Πόντ. (Οἶν.)
"Εφερην 'ς σὸ χωρίον δύο γομάρα ἄλας Πόντ. (Τραπ.)
'Αποθερίσαμε τσαὶ δέσαμε δώδεκα γομάρια σ'τάρι τσαὶ πε-
νῆντα κριθάρι Σκῦρ. Τ' ἀμπέλι μου ἔβγαλε εἴκοσι γομάρια
αὐτόθ. "Ενα γομάρι ἐλιές (δύο σάκκοι ἐλαιῶν) Κρήτ.
"Ενα γομάρι ξύλα (ὅσα δύνανται τις νὰ φέρῃ ἐπὶ τῶν ὤμων)
Σύμ. "Ὀλη μέρα θερίζει, ἀλλὰ δὲ γόβει παραπάνω ἀπὸ ἓνα
γομάρι γέννημα Πελοπν. (Ξεχώρ.) "Ενα γιομάρι κλαδιά
'ς τὸ κεφάλι Παξ. Ἐνέντζιε τέσσερα γουμάξα κάβα (ἔφερε
τέσσερα φορτία ξύλων, ὅσα δηλαδὴ δύνανται νὰ μεταφέ-
ρουν μίαν φορὰν τέσσερα ζῶα) Μέλαν. || Φρ. Χίλια γομάρια!
(νοεῖται σιτάρι, κρασί, λάδι κ.τ.δ.· εὐχὴ κατὰ τὸν ἀλωνισμὸν
τῶν σιτηρῶν ἢ τὴν ἐκθλιψιν ἐλαιῶν ἢ σταφυλῶν) Σάμ. ||
Παροιμ.

Γομάρι πού δὲν δύνεσαι, μὴ θές νὰ τὸ σηκώσης
(ἐπὶ τῶν ἀναλαμβάνοντων ἔργα ἀνώτερα τῶν δυνάμεών των)
Α. Κρήτ. — Λεξ. Πρω.

'Σ τὸ 'ομάρι βάνεις-βάνεις | καὶ 'ς τὴ στράτα πορδο-
κλάνεις

(μὴδὲν ἄγαν) Νάξ. ('Απύρανθ.)

Τὸ βουνὸ δὲν ἐδοῦλιασε δὲ μεγάλο 'ομάρι
(ἡ τακτικὴ καὶ συνεχὴς ἐργασία ἐπιφέρει καλὰ ἀποτελέ-
σματα) αὐτόθ. || "Ασμ.

Φρεγάδα μου παλατιανὴ πού 'ρθες ἀπ' τὲς Ἀθῆνες,
πού 'ναι καὶ τὸ γομάρι σου ὅλο ἀινιλιδες
(ἀινιλιδες = φλοριά) Νίσυρ.

Τί βάραινες, καρδούλα μου, σὰν τὸ βαρὺ καράβι,
πού τὸ κυλάει ἡ θάλασσα καὶ ρίχνει τὸ γομάρι;
Λεξ. Πρω. Δημητρ.

Τί ἔχεις, κόρη μου, καὶ κλαῖς καὶ βαριαναστενάζεις,
πού ἐσὺ γομάρι δὲ βαστᾷς κι ἀνήφορο δὲ βγάζεις;
Πελοπν. (Νεάπ.)

Τί ἔχεις, καρδιά μου, πού γογεῖς καὶ βαριαναστενάζεις,
πού σὺ γουμάρι δὲ βαστεῖς, σκάλα δὲν ἀνεβάξεις;
(μοιρολ.) Πελοπν. (Καρβελ.)

Στέσε, γαβρέ, τὴ γεφαλὴ, κάμε τὸ νοῦ σου ἀγιάρι,
γιατ' ὁ ζυγὸς τῆς παρρηϊᾶς εἶναι βαρὺ γομάρι
(κάμε τὸ νοῦ σου ἀγιάρι = διανοήσου) Κρήτ.

'Η σημ. καὶ Βυζαντ. Βλ. Πορφυρογ., Περὶ Βασιλ. τάξ.,
476.8 (ἐκδ. Βόννης) «καὶ οἱ σύντροφοι ἀκολουθοῦσιν αὐτοὺς
καὶ διορθοῦνται τὰ γομάρια». Διὰ τὴν σημασίαν ὡς μο-
νάδος ποσότητος, ἤδη Βυζαντ. καὶ ταύτης, βλ. Byzant.
Zeitschr., 3 (1894), 297 «ξύλων γομάρια ιβ, δάδων γομά-
ριον α». β) Ποσότης στάξεων, ξύλων ἢ φρυγάνων, ἥτις
περιδένεται εἰς δέμα καὶ δύναται νὰ μεταφερθῇ ἐπὶ τῆς
ράχεως ἀνθρώπου ἢ ζώου Κάρπ. Κάσ. Κέρκ. ('Αργυρᾶδ.
Κάβ. Ρόδ. Σπαρτερ.) Κρήτ. ("Αγιος. Γεώργ. κ.ά.) Κύθν.
Νάξ. ('Απύρανθ. Γαλανᾶδ. Τσικαλαρ.) Παξ. Πελοπν.
(Ξεχώρ. κ.ά.) Σαμοθρ. Σίφν. Τῆλ. Τῆν.: Τρία γομά-
ρια 'πίσυχα (= θαμνώδεις κλάδοι κατάλληλοι διὰ
πρὸ σάναμα, φρύγανα) Κάρπ. "Ενα γουμάρι γλα-
διά Σύμ. "Ηκαμα ἓνα γουμάρ' φρύγανα Τῆν. Κάθε βράδν
ὅλες οἱ γυναιτὲς κουβαλοῦνε ἀπὸ ἓνα γουμάρι ξύλα Ξεχώρ.
Πῆγα κ' ἰγὼ κ' ἔκανα γ-ἓνα γουμάρ' πινάργια κι μ' πόνισ'
ἡ μέση μ' Σαμοθρ. Ἐπῆα σήμερο κ' ἦκαμα 'να γομάρι ἀγα-

